

VELDWIJK

Carrière-makers

Jongens waren we, maar ambitieuze jongens. We wilden het ver schoppen in de wereld, lang geleden in de jaren 70 en 80. Een kwart eeuw later kom ik sommige van die klasgenootjes en vriendjes van vroeger tegen in media: een hoogleraar, een artiest en recent een vroeger vriendje die wordt benoemd tot bestuurder bij een grote bank. Natuurlijk word ik niet speciaal omringd door genieën. Ik zoek eens actief naar klasgenoten met niet-doorsnee namen en vind gewone mensen met gewone carrières: soms managers, soms vakspecialisten. Eigenlijk is het opvallend hoe weinig je kunt vinden over de meeste mensen. De hoogleraar en de artiest publiceren en creëren en worden daarmee zichtbaar. Van de bankbestuurder vind je daarentegen bijna niets van vóór zijn benoeming, terwijl deze jongen toch een briljante carrière moet hebben gemaakt in een organisatie met 100.000 mensen. De meesten van ons zijn onzichtbaar buiten onze directe omgeving. Dat geeft niets mits we gelukkig zijn. Daaraan twijfel ik echter. Ik heb er geen onderzoek naar gedaan, maar ik heb de indruk dat juist in de ICT relatief veel ongelukkige mensen rondlopen. Ik vraag me soms af hoe zoiets komt en of er iets aan is te doen.

Een mogelijke verklaring is dat ICT een steeds lagere status heeft gekregen. Mijn bankbestuurder gaat over de volledige ICT van zijn bank. Een Italiaans filiaal dat net is overgenomen moet vooral geld gaan opleveren door kostenbesparingen – voor een flink deel besparingen op en door ICT. Toch staat er op de website van de bank over zijn functie geen woord over ICT. Nee, vriendje wordt verantwoordelijk voor 'services': abstracte diensten ergens achter in de *back-office*, als het even kan ge-*outsourced* en ge-*offshored*.

Misschien hebben u en ik niet direct last van dit ICT imago-probleem, maar we voelen het volgens mij haarfijn aan. Buitenstaanders merken het ook. Pas nog bleek uit een enquête dat deurwaarders en ICT'ers het minst in trek zijn bij vrijgezelle dames. Wie wil beminnen moet tegenwoordig kunstenaar of architect zijn. Geen snor-, baard- en ICT-types graag. Opeens wordt duidelijk waarom de term 'architect' zo'n aantrekkingskracht heeft op sommige ICT'ers. Gelukkig dat ik kunstenaar ben.

Met het wegvallen van de extreme verwachtingen over de zegeningen van ICT is wellicht bij velen ook een deel van de 'job-satisfactie' verdwenen en gaan we soms anders tegen ons werk aankijken. Laatst zei een chemicus me dat hij niet begreep waarom mensen ICT-werk interessant vinden. "Bij automatisering is alles abstract. Wat ik doe levert tastbare

resultaten op." Ik begrijp dat standpunt maar verwerp het. Abstracties zijn fantastische dingen en helemaal wanneer je ze kunt vertalen in werkende programmatuur. Je bent bevoorrecht als je mag werken in een omgeving waarin alles wat je bedenkt ook kan – niet alleen in principe maar ook in de praktijk. Alhoewel, dat was vroeger toch echt beter.

Hoeveel van ons zijn nog in de positie om problemen te lijf te gaan met briljante *tools* en concepten en die in de praktijk te laten werken? ICT-omgevingen staan vol met starre legacy-systemen waar je niet aan kan komen maar die wel veel onmogelijk maken. Tel daarbij de formaliserende effecten op van ICT-aanbestedingen en -uitbestedingen en je hebt een dwangbuis. Verdeel ontastbaar werk over veel mensen, besteed een deel uit en leg ze allerlei technische beperkingen op. Weinig mensen die in zo'n werkomgeving gelukkig zijn. Het vervelende voor ICT-carrière-makers is dat alle sporen op de loopbaanladder te snel doodlopen. Mensen die gaan voor hun vakspecialisme lopen te vaak op tegen het "kan niet" karakter van veel ICT-omgevingen en het "durf/wil niet" karakter van hun management-omgeving. Mensen die kiezen voor een carrière als ICT manager zien te vaak dat hun carrièreladder ergens ver onder de top eindigt – als ze al niet worden *outsourced*.

Is het beeld dat ik hier schets echt zo zwart? Natuurlijk niet. Er zijn genoeg ICT'ers zonder *midlife crisis*. Sommigen zoeken het in specialisatie op een steeds beperkter gebied. Binnen een beperkter gebied vind je meer vrijheid, maar natuurlijk ten koste van invloed op het eindproduct. Anderen vinden bevrediging buiten hun werk. Weer anderen schrijven artikelen in vakbladen. En ja, er zijn ook nog genoeg omgevingen waar ICT wel belangrijk wordt gevonden en ICT'ers die problemen oplossen worden gewaardeerd. Maar de trend is althans voor mij duidelijk en zeer verontrustend. Ik hoop dat u zichzelf niet in deze column herkent, maar wel ziet waar ik op doel. Verwacht van mij geen oplossingen en weinig troost. Hooguit kan ik voorspellen dat ICT'ers over een paar jaar weer heel schaars zijn en dat ook lang zullen blijven. En verder heeft de bekwaame ICT'er meestal de optie om voor zichzelf te beginnen en de beperkingen van de organisatie waar hij/zij voor werkt achter zich te laten. Bijna iedereen die ik ken die dat heeft gedaan is er gelukkiger uitgekomen. Jongens zijn we, maar vrije jongens.

René Veldwijk

Dr. R.J. Veldwijk (rene.veldwijk@faapartners.com) is partner bij FAA Partners, een onderdeel van de Ockham Groep.